

Nationella vårdkompetensrådets delredovisning inom det ändrade uppdraget att ta fram förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning (S2023/00256)

Sammanfattning

Socialstyrelsen och Nationella vårdkompetensrådet fick den 19 januari 2023 i uppdrag av regeringen att ta fram förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning (S2023/00256). Uppdraget slutredovisades den 31 maj 2024. Regeringen ändrade den 23 maj 2024 uppdraget. Ändringen innebär bland annat att Socialstyrelsen, genom Nationella vårdkompetensrådet, även ska inhämta synpunkter från ett antal berörda aktörer på det förslag till nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning som myndigheten tagit fram.

I genomförandet av denna del av uppdraget har Nationella vårdkompetensrådet bjudit in de aktörer som anges i uppdraget samt de sex regionala vårdkompetensråden till ett digitalt möte den 20 september 2024 för att i enlighet med uppdraget inhämta synpunkter på förslaget till nationell plan. Rådets allmänna intryck är att förslaget till nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning har tagits emot väl. Av de 15 aktörer som deltog i det möte som rådet bjudit in till uttryckte sig flera positiva till den nationella planen. Inga skarpa invändningar framfördes vid mötet mot något av de 25 förslag till insatser som lämnats i planen. Några synpunkter lämnades om förutsättningar för och genomförandet av förslagen utifrån olika aktörers perspektiv. Rådet kommer att återkomma mer i detalj om synpunkter och medskick på de 25 förslagen till insatser i slutredovisningen av föreliggande uppdrag.

Uppdragets genomförande

Rådets förslag till nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

Socialstyrelsen och Nationella vårdkompetensrådet fick den 19 januari 2023 i uppdrag av regeringen att ta fram förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning (S2023/00256). Uppdraget slutredovisades den 31 maj 2024.

Rådets förslag är att den nationella planen bör gälla för perioden 2025–2028 och består av tre delar.

- Del 1–Vissa övergripande förutsättningar för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.
- Del 2–Dimensionering av högre utbildning och vårdens behov av hälso- och sjukvårdspersonal.
- Del 3–Förslag på insatser för att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.

Rådets genomförande av planen består i att förankra, samordna och följa upp de berörda aktörernas arbete med planeringen av kompetensförsörjningen genom de 25 insatserna som rådet föreslår i planen. De berörda aktörerna är kommuner, regioner, statliga myndigheter såsom universitet och högskolor, Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet, samt regeringen. Arbetet sker inom ramen för den samverkansarena som det nationella rådet utgör tillsammans med de sex regionala vårdkompetensråden. Planen föreslås gälla för perioden 2025–2028 för att skapa långsiktiga förutsättningar för planering. Uppföljningen av planen sker årligen i en rapport där rådet följer upp och redovisar hur de berörda aktörernas arbete med förslagen fortlöper utifrån de process- och effektmål som framgår av planen.

Regeringens ändrade uppdrag

Regeringen ändrade den 23 maj 2024 uppdraget. Ändringen innebär att Socialstyrelsen, genom Nationella vårdkompetensrådet, även ska:

- inhämta synpunkter på det förslag till nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning som myndigheten tagit fram från kommuner, regioner, myndigheter, arbetsgivarorganisationer, universitet, högskolor och andra utbildningsanordnare, patient- och professionsorganisationer samt andra relevanta aktörer på området,
- säkerställa att den nationella planen och Nationella vårdkompetensrådet i samverkan med berörda aktörer bidrar till att stärka tillgängligheten och vårdkapaciteten på nationell nivå, bl.a. i fråga om väntetider, antalet

- disponibla vårdplatser, beläggningsgrad samt vid fredstida krissituationer, höjd beredskap och ytterst krig,
- samordna, stödja och följa upp de regionala vårdkompetensrådets arbete med den nationella planen för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.

Socialstyrelsen, genom det Nationella vårdkompetensrådet, ska när uppdraget utförs även föra dialog med, Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, E-hälsomyndigheten, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), regionerna, kommuner, universitet och högskolor, berörda professionsföreningar och patientorganisationer samt med partnerskapet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården.

Socialstyrelsen ska, efter att ha inhämtat synpunkter från relevanta aktörer, senast den 25 oktober 2024 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2025.

Nationella vårdkompetensrådet har haft huvudansvaret för arbetet med denna delredovisning och rådet svarar också för innehållet i denna promemoria.

Metod och avgränsningar

Delredovisningen har i enlighet med ändringsuppdraget avgränsats till den första strecksatsen i uppdraget, dvs. att inhämta synpunkter från ett antal berörda aktörer på förslaget till nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.

I genomförandet av deluppdraget har Nationella vårdkompetensrådet bjudit in de aktörer som anges i uppdraget samt de sex regionala vårdkompetensråden till ett digitalt möte den 20 september 2024 för att i enlighet med uppdraget inhämta synpunkter på förslaget till nationell plan.

De aktörer som deltog i mötet den 20 september var: E-hälsomyndigheten, Famna, Funktionsrätt Sverige, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges förenade studentkårer, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges universitets- och högskoleförbund, Vårdföretagarna samt de sex regionala vårdkompetensråden. Inbjudna till mötet var även Inspektionen för vård och omsorg, Sobona och Tjänstemännens centralorganisation.

Nationella vårdkompetensrådet har även skickat förslaget till nationell plan på remiss till drygt 100 remissinstanser. Remissen skickades den 22 september 2024 med skriftligt svar senast den 21 november 2024.

Framförda synpunkter på den nationella planen

I det följande redovisas på en övergripande nivå de synpunkter som deltagande aktörer framförde vid det digitala mötet den 20 september 2024. Rådet kommer att återkomma i slutredovisningen av det ändrade uppdraget med en mer ingående redovisning av remissynpunkter på respektive förslag till insats i den nationella planen.

Av mötet framkom att flera aktörer är positiva till den nationella planen och dess förslag. Aktörerna hänvisade till att de kommer att återkomma med mer specifika synpunkter och medskick i kommande skriftliga remissvar. Flera aktörer lyfte att många av förslagen redan är pågående arbeten. Behovet av att ta hänsyn till regioners och kommuners olika förutsättningar för att kunna genomföra vissa delar av förslagen lyftes också av flera aktörer.

Det framkom vid mötet att det finns olika synpunkter på antalet förslag och nivån av konkretisering i förslagen. Några aktörer tycker att antalet förslag bör minskas eller sammanföras, medan andra vill att fler områden ska inkluderas i planen. Några aktörer anser att vissa förslag är för konkreta medan andra förslag är för svepande. Behovet av dialog och stöd från det Nationella vårdkompetensrådet lyftes för att konkretisera genomförandet av planen inom de regionala vårdkompetensråden.

Tandvårdens roll i planen diskuterades vid mötet, liksom utmaningar kring VFU-platser och fortbildning. Medskicken från mötet handlar bland annat om utlandsutbildades roll för kompetensförsörjningen samt privata och idéburna aktörers bidrag till hälso- och sjukvården. Behovet av att diskutera kliniska kompetenser i en europeisk kontext, samt professionernas olika traditioner när det gäller handledning var också punkter som lyftes.

Rådet tackar aktörerna för att de tog sig tid till att delta i mötet och tar med sig deras medskick i rådets fortsatta arbete. Rådet ser även positivt på att många aktörer redan arbetar med förslagen på olika nivåer.

Pågående arbete och plan för genomförande av övriga delar av uppdraget

Nedan redovisas pågående arbete och plan för genomförande av de övriga tre områdena i det ändrade uppdraget om att ta fram förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning, dvs. att:

- säkerställa att den nationella planen bidrar till att stärka tillgänglighet och vårdkapacitet samt krisberedskap och civilt försvar,
- samordna, stödja och följa upp de regionala vårdkompetensrådets arbete med den nationella planen, samt

- föra dialog med berörda aktörer i genomförandet av uppdraget.

Dessa deluppdrag slutredovisas senast den 28 februari 2025.

Säkerställa att den nationella planen bidrar till att stärka tillgänglighet och vårdkapacitet samt krisberedskap och civilt försvar

Enligt det ändrade uppdraget ska Nationella vårdkompetensrådet säkerställa att den nationella planen och Nationella vårdkompetensrådet i samverkan med berörda aktörer bidrar till att stärka tillgängligheten och vårdkapaciteten på nationell nivå samt vid framtida krissituationer, höjd beredskap och ytterst krig.

Arbetet med denna del av det ändrade uppdraget har inletts genom att berörda enheter på Socialstyrelsen deltog vid rådmötet den 4 september för att informera om myndighetens arbete med tillgänglighet och vårdkapacitet respektive krisberedskap och civilt försvar samt efterföljande diskussion.

Samordna, stödja och följa upp de regionala vårdkompetensrådets arbete med den nationella planen

Nationella vårdkompetensrådet ska enligt det ändrade uppdraget samordna, stödja och följa upp de regionala vårdkompetensrådets arbete med den nationella planen för hälso- och sjukvården.

För att genomföra denna del har Nationella vårdkompetensrådet bjudit in de sex regionala vårdkompetensråden till workshops under hösten 2024, en workshop för varje regionalt vårdkompetensråd. Workshopens syfte är att föra en diskussion om hur det nationella och de regionala vårdkompetensråden gemensamt kan arbeta med den nationella planen framåt.

Föra dialog med berörda aktörer i genomförandet av uppdraget

Av det ändrade uppdraget framgår att Nationella vårdkompetensrådet ska föra dialog med ett antal berörda aktörer när uppdraget genomförs.

Nationella vårdkompetensrådet har inlett dialog med flera av de berörda aktörerna och har för avsikt att föra dialog med samtliga aktörer som anges i uppdraget. Därutöver har rådet valt att även föra dialog med partnerskapet för kunskapsstyrning inom socialtjänsten.